

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI ADMINISTRACJI I SPRAW
WEWNĘTRZNYCH
(NR 191)
z dnia 11 lipca 2023 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych (nr 191)

11 lipca 2023 r.

Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych obradująca pod przewodnictwem posła **Wiesława Szczepańskiego (Lewica)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2022 r. (druk nr 3434) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Anna Mach** wicedyrektor Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Najwyższej Izbie Kontroli oraz **Dariusz Łubian** pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Adrian Konefał** i **Anna Ornat** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Szanowni państwo, otwieram posiedzenie Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych.

Uprzejmie informuję, iż w porządku obrad mamy tylko jeden punkt – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2022 r. (druk nr 3434) w zakresie działania Komisji.

Stwierdzam kworum. Jednocześnie chciałbym w państwa imieniu przywitać panią Annę Mach, wicedyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Najwyższej Izbie Kontroli. Witam pełniącego obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, pana Dariusza Łubiana.

Szanowni państwo, otrzymaliśmy informację. Każdy z państwa dostał sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli. Ale poprosimy ewentualnie państwa dyrektorów, gdyby chcieli parę zdań powiedzieć. Potem ewentualna dyskusja, a na końcu głosowanie. Przypominam, chodzi o to, żebyśmy przyjęli sprawozdanie. Będzie głosowanie na samym końcu – chyba że nie będzie sprzeciwu wobec przyjęcia stanowiska, które przeczytam. Jeśli będzie sprzeciw, wtedy będziemy głosowali.

Bardzo proszę, pani dyrektor czy pan dyrektor? Proszę bardzo, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli Dariusz Łubian:

Dzień dobry. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Dariusz Łubian. Pełnię obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Tak jak już tutaj pan przewodniczący powiedział, jest także ze mną pani wicedyrektor Anna Mach, która przedstawi państwu sprawozdanie w zakresie dotyczącym spraw wewnętrznych. Ja skupię się na sprawach dotyczących administracji.

Na początek może trochę informacji ogólnych na temat sprawozdania NIK. Ono się składa z czterech rozdziałów. Tam jest przedstawiony pełny zakres działalności NIK w 2022 roku. Ogólne informacje o Izbie, współpraca z Sejmem, działalność kontrolna i jej rezultaty, współpraca zagraniczna NIK, a także informacje o wykonaniu budżetu w 2022 roku. W załącznikach państwo znajdą wykaz wszystkich informacji o wynikach kontroli budżetu państwo, wykaz informacji o wynikach kontroli planowych, a także zestawienie kontroli doraźnych.

W 2022 roku Izba zrealizowała 180 tematów kontroli planowych i doraźnych. Do kierowników jednostek kontrolowanych skierowano 1896 wystąpień pokontrolnych, w któ-

rych sformułowano 5102 wnioski pokontrolne. Z tych wniosków 84% już zostało przyjętych do realizacji albo zostało zrealizowane – to jest całkiem dobry wskaźnik, lepszy niż w ubiegłym roku. NIK przedłożyła Sejmowi obok sprawozdania z działalności i analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej także 177 informacji o wynikach kontroli. Jeżeli chodzi o współpracę z Sejmem, to przedstawiciele NIK uczestniczyli w 695 posiedzeniach komisji i podkomisji, także w posiedzeniach Wysokiej Komisji, w której dzisiaj uczestniczymy. Jeżeli chodzi o wnioski de lege ferenda, to w 2022 roku Izba sformułowala takich wniosków 80. W ubiegłym roku zrealizowano 10 wniosków de lege ferenda sformułowanych w roku ubiegłym bądź w latach poprzednich.

Jeżeli chodzi o zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, to takich zawiadomień w 2020 roku skierowaliśmy 190. Skierowaliśmy także 60 zawiadomień o popełnieniu wykroczeń i 85 zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa dotyczyły przede wszystkim nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, przedłożenia dokumentów stwierdzających nieprawdę w celu dokonania wyłudzenia środków publicznych. Zawiadomienia dotyczyły także nadużycia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków. Było także 9 przypadków skierowania zawiadomień w sprawie uchylania się od kontroli lub jej utrudniania. Jeżeli chodzi o zawiadomienia o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, to one z kolei dotyczyły niedochodzenia należności Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Dotyczyły także naruszenia zasad udzielania i rozliczania dotacji, naruszenia zasad udzielania zamówień publicznych, a także dokonania wydatków z przekroczeniem upoważnienia lub bez upoważnienia.

Jeżeli chodzi o finansowe rezultaty kontroli NIK, to finansowe bądź sprawozdawcze skutki nieprawidłowości odnotowane w kontrolach NIK wyniosły łącznie ponad 20 mld zł. Natomiast korzyści finansowe, czyli te kwoty, które dzięki kontrolom NIK zostały lub zostaną pozyskane lub zaoszczędzone – mówię o tych pewnych kwotach – wyniosły blisko 10 mln zł.

Jeżeli chodzi o kontrole, to w okresie objętym sprawozdaniem w zakresie właściwości Komisji w zakresie administracji, NIK przeprowadziła następujące kontrole: kontrola realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018-2020, kontrolę udostępniania informacji publicznej przez jednostki administracji rządowej, kontrolę realizacji przez samorząd terytorialny zadań dotyczących udostępniania informacji publicznej, kontrolę działań Krajowej Administracji Skarbowej w celu ograniczenia szarej strefy w internecie, kontrolę elektronicznych wniosków i tytułów wykonawczych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, kontrolę funkcjonowania systemu monitorowania projektów strategicznych.

Prowadziliśmy także kontrole doraźne. Tutaj podam jeden przykład. Była taka kontrola doraźna realizacji Centrum Obsługi Administracji Rządowej w latach 2020-2021 oraz realizacji planu finansowego za 2021 rok. Była kontrola związana z tym słynnym murem przy Łazienkowskiej. Nie będę tutaj oczywiście ze względu na ograniczony czas omawiał wyników wszystkich kontroli. Powiem tylko i zasygnalizuję może w skrócie wyniki jednej kontroli dotyczącej realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji. Wyniki tej kontroli nie były omawiane na posiedzeniu państwa Komisji. Może tutaj kilka zdań na ten temat.

Program ten miał stanowić podstawowe narzędzie umożliwiające państwu prowadzenie skutecznej polityki antykorupcyjnej. Tam było przewidziane wiele zadań dla organów państwa w zakresie wzmocnienia prewencji antykorupcyjnej, skutecznego ścigania przestępstw korupcyjnych, a także zwiększenia przejrzystości i jawności życia publicznego. Kontrola NIK wykazała, że program był wdrażany z opóźnieniem i nie został w pełni zrealizowany. Nie osiągnięto także większości zakładanych w nim efektów. W szczególności nie przyjęto nowych regulacji w kwestiach dotyczących oświadczeń o stanie majątkowym i prowadzenia rejestru korzyści. Nie wprowadzono nowych rozwiązań dotyczących ograniczeń związanych z aktywnością zawodową w trakcie pełnienia funkcji publicznej, a także nie wprowadzono przepisów eliminujących zjawisko nepotyzmu. Nie uruchomiono jednolitego systemu składania i analizy oświadczeń o stanie majątkowym. Nie wdrożono nowych rozwiązań w zakresie sankcjonowania przepisów

dotyczących lobbingu. Nie implementowano rozwiązań dotyczących monitorowania najważniejszych procesów komercjalizacji, konsolidacyjnych i zamówień publicznych. Nie były wówczas wdrożone jeszcze nowe regulacje w zakresie ochrony sygnalistów, obecnie już są częściowo wdrożone. Skutkiem niepełnej realizacji tego programu rządowego był brak nowych systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu mechanizmów i struktur służących ograniczeniu korupcji.

Co zrealizowano natomiast w ramach programu? Działania dotyczące szkoleń i dotyczące systemu edukacji antykorupcyjnej we wszystkich resortach. Tutaj wydano jednolite wytyczne szefa KPRM, opracowano raport dotyczący obszarów szczególnie zagrożonych przestępczością korupcyjną. Wydano także wytyczne w zakresie, tworzenia, wdrożenia efektywnych programów zgodności oraz wytyczne antykorupcyjne dla administracji publicznej.

Tutaj jednym z problemów w realizacji tego programu było usytuowanie jednostki koordynującej prace nad tym programem i jego wdrażaniem. Ponieważ tą jednostką koordynującą było CBA, a szef CBA nie posiada inicjatywy legislacyjnej w zakresie dokumentów rządowych, wydłużało się, że tak powiem, procedowanie wszystkich dokumentów, ponieważ trzeba było to uzgadniać z ministrem koordynatorem służb specjalnych i z ministrem spraw wewnętrznych i administracji. Stwierdziliśmy także, że pomimo utworzenia formalnych warunków do realizacji programu nie zapewniano w pełni skutecznego nadzoru nad jego realizacją.

Kilka nieprawidłowości, które stwierdziliśmy, dotyczyło błędnego określania i nieokreślania mierników realizacji zadań. Czyli nie do końca można było zmierzyć, w jakim stopniu zadanie było zrealizowane i w jakim stopniu cele były osiągnięte. Brak było też bieżącego monitorowania stanu realizacji programu. Były przypadki nierzetelnej sprawozdawczości. Nie osiągnięto oczywiście części tych mierników. Program był realizowany z opóźnieniem, a część zadań kluczowych, o których mówiłem nie została zrealizowana. To tyle z mojej strony. Oddaję teraz głos pani dyrektor Annie Mach.

Wicedyrektor Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Najwyższej Izbie Kontroli Anna Mach:

Anna Mach, wicedyrektor Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

W zeszłym roku, zgodnie z właściwością Wysokiej Komisji, przedłożyliśmy cztery informacje o wynikach kontroli. Jedną z nich to jest przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego. W lipcu zeszłego roku była szczegółowo omawiana na posiedzeniu Wysokiej Komisji. Wyniki tej kontroli wskazały, że zasadniczo organy państwa są przygotowane do takich działań, jednakże stwierdziliśmy kilkanaście nieprawidłowości i jednostki kontrolowane poinformowały o wprowadzeniu wniosków pokontrolnych w życie. W szczególności zwracaliśmy się o wprowadzenie zmian w obszarze szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego Policji, także w kontekście interwencji podejmowanych wobec osób z zaburzeniami świadomości oraz osób agresywnych, i także wnioskowaliśmy o bardziej powszechne stosowanie kamer nasobnych.

Pozostałe trzy kontrole: przygotowanie Straży Granicznej do realizacji zadań w zakresie ochrony granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, w tym prowadzonych w ramach misji zagranicznych; kontrola organizacji i funkcjonowania ochrony wybranych siedzib organów władzy publicznej, a także kontrola przygotowania służby kontrterrorystycznej Policji do realizacji zadań, mają klauzulę „zastrzeżone”. W związku z tym nie mogę omawiać ich wyników, natomiast jednostki kontrolowane przyjęły nasze wnioski do realizacji. Jeżeli by państwo chcieli się szczegółowo zapoznać, oczywiście jesteśmy do dyspozycji w odpowiednich warunkach. Jeżeli są jakieś pytania, to oczywiście chętnie odpowiemy. Prosimy o przyjęcie sprawozdania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Czy są pytania? Pan poseł Gosek. Ktoś jeszcze?

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Ja mam tylko jedno pytanie, bo nie wiem, czy dobrze usłyszałem. Szef CBA nie posiada inicjatywy ustawodawczej, ale to co do zasady tak jest – tak jak i komendant główny poli-

cji na przykład nie posiada inicjatywy ustawodawczej. Ale w tym zakresie, jeżeli chodzi o Centralne Biuro Antykorupcyjne, to zwierzchnik szefa CBA, minister koordynator, posiada inicjatywę ustawodawczą.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo proszę.

Pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej w NIK Dariusz Łubian:

Szanowny panie pośle, tak jak wspominałem, oczywiście tej inicjatywy szef CBA nie posiadał, natomiast to skutkowało tym, że jeżeli chciał jakieś dokumenty przeprowadzić, to musiał to robić za pośrednictwem ministra koordynatora służb specjalnych i uzgadniać z ministrem spraw wewnętrznych i administracji.

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Przepraszam, ja może doprecyzuję. Czy to jest zarzut Najwyższej Izby Kontroli?

Pełniący obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej w NIK Dariusz Łubian:

Nie zarzut, tylko po prostu stwierdzenie faktu, że wdrażanie programu było przez to mniej efektywne. Gdyby za wdrażanie programu był odpowiedzialny bezpośrednio na przykład któryś z ministrów, to on by mógł bezpośrednio te działania podejmować. To tylko tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy są jeszcze pytania? Nie widzę. Szanowni państwo, ja państwu odczytam opinię.

Opinia nr 16, Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w sprawie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2022 roku (druk nr 3434) uchwalona na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2023 r. Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2023 r. rozpatrzyła sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2022 (druk nr 3434) w zakresie działania Komisji. Komisja po wysłuchaniu szczegółowych informacji przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli pozytywnie opiniuje działalność Departamentów Administracji Publicznej oraz Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia takiej opinii?

Głośniej. Rozumiem, że pan poseł Kaleta zgłasza sprzeciw wobec przyjęcia opinii.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Tak jest. Głosujemy.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze. W takim razie, szanowni państwo głosujemy. Kto z pań i panów posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli? Kto jest za?

Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem? Rozumiem, że pan poseł Kaleta zgłosił sprzeciw wobec niegłosowania i przyjęcia pozytywnej opinii. Pan poseł, jak rozumiem, głosuje przeciw tej pozytywnej opinii.

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

To się okaże.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy wszyscy państwo się zalogowali? Kto to jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy państwo oddali głos? Dziękuję bardzo, proszę podanie wyników głosowania.

Głosowało 28 posłów. Za 13, przeciw 15, nikt się nie wstrzymał. W takim razie stwierdzam, że Komisja negatywnie zaopiniowała działalność Departamentów Administracji Publicznej oraz Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Tak należy rozumieć? Proszę?

Poseł Paweł Hreniak (PiS):

Ja myślę, że część posłów źle zrozumiała to, co pan...

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Nie. Zrozumiała dobrze. Ja odczytałem, że przyjmujemy pozytywną opinię. Pan poseł zgłosił sprzeciw wobec przyjęcia pozytywnej opinii. W związku z tym poddaliśmy to pod głosowanie. I stosunkiem głosów 13 do 15 państwo przegłosowaliście negatywną opinię.

W związku z tym ta opinia musi być poprawiona, pani Aniu. Komisja po wysłuchaniu szczegółowych informacji negatywnie opiniuje działalność Departamentów. Tak to należy rozumieć. Chyba że... Mówimy o działalności po prostu. Mówimy o całej działalności, bo państwo przedstawiali nam poszczególne kontrole. Mówimy o sprawozdaniu. Mówimy o naszej części, którą państwo przedstawicie. Będzie negatywna opinia w zakresie Departamentu Administracji Publicznej oraz Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego przedstawiona Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, która Sejmowi musi przedstawić opinię o całości działalności Najwyższej Izby Kontroli, poszczególnych innych departamentów. W Sejmie powinno być głosowanie całości. Wszystko. W takim razie wyczerpaliśmy porządek obrad.

Zamykam posiedzenie Komisji.